

רש"י

(ה) ואגידה לכם. ביקש יעקב לגלות את הקץ
הנסתלקה ממנו שכינה, והתחיל לומר דברים אחרים
(פסחים נז):

(א) באחרית הימים. הם ימות המשיח, כי יעקב
ירמוז אליו בדבריו, כמו שאמר עד כי יבא שילה ולו
יקהת עמים. ורבותינו אמרו (פסחים נז) שבקש לגלות את
הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, כי לדברי הכל אחרית הימים
ימות המשיח הם:

כלי יקר

יעקב לשמוע דברים שאין בהם סוד ויכול לדבר ממנו ברכים.
והזכיר שני פעמים ושמעו כי לקצתם היה מדבר דברי כבושים
ותוכחות כמו לראובן ושמעון ולוי, ועל זה אמר ושמעו בני
יעקב, ולקצתם היה מגיד עתידות, ועל זה אמר ושמעו אל
ישראל אביכם, כי הגדת העתידות תלוי ברוח הקודש שעליו
המיוחס לשם ישראל כי שם זה רוחני, וזה פירושי יקר:

(א) האספו ואגידה לכם וגו'. ואחר כך הזכיר לשון
קיבוץ הקבצו ושמעו וגו', לפי שאמרו רז"ל (פסחים נז)
ביקש לגלות הקץ ונסתם ממנו, והנה לשון אסיפה שייך למי
שעמד בחוץ במקום מגולה ונאסף לתוך הבית למקום צנוע,
כמו ואספתו אל תוך ביתך ודברים כבד, ואין איש מאסף אותו
הבית (שופטים יט יח) וכן רבים, אבל לשון קיבוץ מורה על
אנשים מפורזים שיתקבצו למקום אחד אפילו שיהיה במקום
מגולה ובקעי בו רבים, כך מתחילה ביקש לגלות סוד הקץ ואין
ואי לגלות דבר סוד ברשות הרבים פן ישמע מי שאינו הגון,
כי סוד ה' ליראיו דוקא, על כן אמר האספו ואגידה לכם את
אשר יקרא אתכם באחרית הימים לעת קץ, ומיד הרגיש בעצמו
שנסתם ממנו הקץ, על כן חזר מלשון אסיפה ואמר הקבצו בני

שמעון יי. כדריש' שמעון בן יעקב דאמר רשב"ל יקרא יעקב
אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימים
ונסתלקה ממנו שכינה אמר שכאז וה' וישלח יש בממתי פאל באברהם שיצא
ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אבדו לו בניו שמע ישראל ה'
אלהינו ה' אחד אברו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד
באותה שעה פתח יעקב ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד
אמרי רבנן היכי נעבדי נאמרותו לא אמרו משה רבינו לא נאמרותו אמרו
יעקב התקינו שדו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי רבי רבי אמי
משל לבת מלך שהריחה ציקי קדיחה אם האמרי יש לה גנאי לא תאמרי יש
לה צער הרובו עבדיה להביא (ב) בחשאי

מגן עוז כו

והנה יעקב אבינו מצד עצמו כבר הי' מוכן להתכלית בעצמה בלא שום
מעכב, ומצינו ענין הקדושה מתיחסת ליעקב כמש"כ: "והקדישו את קדוש
יעקב"ג, וביאור ענין הקדושה הוא כמש"כ החסיד במסילת ישרים שאין עניני
עוה"ז לו ענינים הכרחים לבד, כ"א ענינים מעולים^ג, והיינו שא"צ להשתמש
בהם לשם אמצעי בלתי נכבד, כ"א גבר כ"כ בעוצם קדושתו עד שהפכם
לאמצעי נכבד, מתאים עם ענין התכלית בעצמו לא סותרו. וחשב, אולי עומדים
בניו כ"כ קרובים אל התכלית, עד שאפשר לגלות להם עצם התכלית. אך
נסתלקה ממנו שכינה כי עוד לא באו עד רום ערך התכלית עצמה, א"כ לא
יכירו כבודו וא"א לגלות להם.

(כב) בן פרת. בן

בן והוא לשון ארמי אפריון נמטיה לרפי
שמעון בסוף ב"בא מציעא: בן פרת עלי עון. חנו
נטוי על העין הרואה אותו:

בנות צעדה עלי

שור. בנות מצרים היו צועדות על החומה
להסתפל ביופיו. בנות הרבה צעדה כל אחת
ואחת ש במקום שתוכל לראותו משם. (דבר
אחר בן צריף לומר. כי לפרוש ראשון הוא
שור חומה וקל להקין).

ודבר זה זכה אליו יעקב מפני שהוא היה פסול
בזרעו דבוק בכחות היוצנות רק כולם היו
דברים בכח פנימי קדוש, ולכך היה מעלתו
וכבודו מגיע עד המדרגה שהיא פנימי נסתר.
והיה אפשר לו לגלות הקץ הפנימי הנסתר, ומפני

שאינו ראוי לגלות דבר זה שהרי עולם המשיח כאלו
הוא עולם חדש ואין ליעקב לגלות מצפונו, ולכך
נסתלקה ממנו שכינה. ואמר יעקב שמא יש פסול
בזרעו. כי אם יש פסול בזרעו והיה זרעו יוצאים מן
המדרגה העליונה הנסתרת הפנימית. מצד הזה
אין יכול לגלות הקץ.

אבהתי דחמידו להן רברביא
דמן עלמא יהוין כל אלן
לרישא דיוסף ולגברא פרישא
דאחוי:

החצפה דעקבבא דמשיחא באה מפני שהעולם הכשר כבר עד כדי לתבע את התבנה, איך כל הפרטים הם מקשרים עם הכלל, ואין פרט בלתי מקשר עם הגדל הכללי יכול להניח את הדעת. ואם היה העולם עוסק באורה של תורה במדה זו, שתגדל הנשמה הרוחנית עד כדי תכרת הקשור הראוי של הפרטים עם הכללים הרוחניים, היתה התשובה, ותקון העולם, הבא אתה ועל גדה, מופיעה ויוצאה אל הפעל. אבל כיון שההתרשלות גרמה, שאור תורה פנימית, הטעון רוממות וקדושה עצמית, לא הופיע בעולם כראוי, באה התביעה של סדור חיים כאלה, שהפרטים יהיו מובנים במובן הכלל, בזמן כזה, שהגמר של גלוי האור וסלילת הדרך להבנה זו עדין לא בא, ומזה באה ההריסה הנוראה. ואנו מכרחים להשתמש בתרופה העליונה, שהיא הוספת כח בכשרון הרוחני, עד אשר הדרך איך להבין ולשער את הקשור של כל עניני הדעות והמעשים התורניים עם הכלל היותר עליון והנה דבר המובן והמצע בדרך ישרה על פי הרגשות הנפשיות השכיחות, ואז ישוב כח החיים הרוחניים במעשה ובדעה להופיע בעולם, ותשובה כללית תחל לתת את פריה.